

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

(назва освітнього компонента)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація 224.02 «Протезування-ортезування»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Протезування-ортезування»

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Курс 2

Силабус освітнього компонента
розглянуто на засіданні кафедри
громадського здоров'я та управління
охороною здоров'я

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем громадського
здоров'я

Протокол від
“28” серпня 2024 року № 14

Протокол від
“29” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

проф. В.А. Огнєв
(підпис) (прізвище та ініціали)

Голова

проф. В.А. Огнєв
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА

Огнєв Віктор Андрійович – завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, доктор медичних наук, професор;

Мельниченко Олександр Анатолійович – професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, доктор наук з державного управління, професор;

Гапонова Еліна Олександрівна – доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, кандидат економічних наук, доцент;

Чухно Інна Анатоліївна – доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, кандидат наук з державного управління, доцент.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Нестеренко Валентина Геннадіївна – доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, кандидат наук;

Телефон: (050) 162-73-50

E-mail: oa.melnychenko@knmu.edu.ua

Локація: м. Харків, пр. Науки, 4, корп. А, 3 поверх, кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Очні консультації: час і місце проведення за розкладом кафедри.

Он-лайн консультації: локація (Google Meet) та час проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Професійні інтереси викладача: розвиток економіки сфери охорони здоров'я.

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Економіка охорони здоров'я» складено відповідно до Освітньо-професійної програми «Протезування-ортезування» другого (магістерського) рівня за спеціальністю 224 «Технології медичної діагностики та лікування», спеціалізація 224.02 «Протезування-ортезування», галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Опис освітнього компонента (анотація). Господарська діяльність нерозривно пов'язана зі створенням, зберіганням, перерозподілом і продажем благ, а тому економіка цілком справедливо вважається однією з головних царин життєдіяльності людей, вивчаючи особливості розвитку окремих галузей і сфер діяльності. Не є виключенням й сфера охорони здоров'я, якій притаманні як традиційні, так і специфічні аспекти економічної діяльності.

Предметом вивчення освітнього компонента є теоретичні основи й практичні засади економіки охорони здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки: Освітній компонент «Економіка охорони здоров'я» прямо і/чи дотично пов'язано з освітніми компонентами медичного, правового та соціального профілю.

Пререквізити. Вивчення освітнього компонента «Економіка охорони здоров'я» передбачає попереднє опанування таких освітніх компонентів: «Медична комунікація, лідерство та командна робота» та ін.

Постреквізити. Основні положення освітнього компонента «Економіка охорони здоров'я» мають застосовуватися при вивченні суміжних освітніх компонентів, і для підготовки до захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE:

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6123>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1 Мета освітнього компонента – оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками щодо економічного обґрунтування розвитку сфери охорони здоров'я.

1.2 Основні завдання опанування освітнього компонента:

- одержати знання з теоретичних основ використання обмежених ресурсів і навички їх використання в професійній діяльності та буденному житті;
- навчитися критично аналізувати економічний та фінансовий стан підприємств охорони здоров'я та визначати перспективні напрями їх розвитку;
- вивчити особливості фінансування у сфері охорони здоров'я та державного регулювання ресурсного забезпечення в охороні здоров'я;
- одержати знання та навички з основ здійснення підприємницької діяльності в охороні здоров'я;
- одержати знання та навички з планування, фінансування та аналізу ефективності діяльності, а також програм і заходів у сфері охорони здоров'я;
- здобути навички проведення маркетингових досліджень і підвищення ефективності просування медичних послуг і проєктів у сфері охорони здоров'я в умовах конкуренції;
- оволодіти методами ціноутворення та оплати праці у сфері охорони здоров'я.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент.

1.3.1 Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами вищої освіти наступних компетентностей:

інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та задачі дослідницького та/або інноваційного характеру під час професійної діяльності у сфері протезування-ортезування.

загальні:

ЗК 10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 16. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 17. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 18. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

спеціальна (фахова, предметна) компетентність:

СК 07. Здатність презентувати та обговорювати (усно та письмово) заходи та результати реабілітації, яка включає протезування-ортезування, із зацікавленими сторонами, а також документувати їх відповідно до вимог.

СК 08. Здатність роботи у мультидисциплінарній команді. СК 09. Здатність критично аналізувати, оцінювати та використовувати відповідну інформацію, а також обговорювати нові факти, явища та проблеми з різними цільовими групами, роблячи таким чином внесок у розвиток професії та бізнесу.

СК 11. Здатність визначати власну потребу в додаткових знаннях та безперервно розвивати власні навички.

1.3.2 Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступного програмного результату навчання:

ПРН 3. Володіти та застосовувати знання та уміння із загальної та професійної підготовки при вирішенні спеціалізованих завдань, таких як: обстеження пацієнта, розуміння діагностичної документації, розробка плану реабілітації пацієнта, що включає протезування/ортезування, зняття замірів та план виготовлення протезного чи ортезного виробу, виготовлення та корекція протезного або ортезного виробу, взаємодія з пацієнтом та іншими фахівцями для оцінки результатів втручання.

ПРН 7. Демонструвати поглиблення базових знань за допомогою самоосвіти, демонструвати уміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег, демонструвати здатність обміну досвідом з іншими спеціалістами у сфері реабілітації, яка включає протезування-ортезування.

1.3.3 Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних соціальних навичок (Soft skills): відповідальності; працювати індивідуально й в команді, управляти своїм часом і ресурсами, самостійно приймати рішення, критично мислити.

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		Очна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність: 224 «Технології медичної діагностики та лікування» Спеціалізація: 224.02 «Протезування-ортезування»	Вибірковий
Загальна кількість годин – 90		Рік підготовки: 2-й
		Лекції 6 год.
		Практичні, семінарські 34 год.
Розподіл годин: аудиторні – 40, самостійна робота здобувачів вищої освіти – 50	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)	Самостійна робота 50 год.
	ОПП «Протезування-ортезування»	Вид контролю: залік

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Вступ до економіки охорони здоров'я	2	Проблемна, мультимедійна та лекція-бесіда, презентація
2	Ресурсний потенціал суб'єктів сфери охорони здоров'я	2	
3	Аналіз діяльності та стратегії розвитку суб'єктів сфери охорони здоров'я	2	
Всього лекційних годин		6	

2.2.2 Семінарські заняття не передбачені.

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Вступ до економіки охорони здоров'я	10	Моделювання процесів і ситуацій, індивідуальні (групові) творчі роботи, кейс-метод, вирішення ситуаційних і практичних завдань	Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань за варіантами
2	Ресурсний потенціал суб'єктів сфери охорони здоров'я	12		
3	Аналіз діяльності та стратегії розвитку суб'єктів сфери охорони здоров'я	12		
Всього годин практичних занять		34		

2.2.4 Лабораторні заняття – не передбачені.

2.2.5 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Вступ до економіки охорони здоров'я	20	Індивідуальні (групові) творчі	Презентація та захист результатів виконання творчих
2	Ресурсний потенціал суб'єктів сфери охорони здоров'я	15		

3	Аналіз діяльності та стратегії розвитку суб'єктів сфери охорони здоров'я	15	ситуаційні й практичні завдання	індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
Всього годин самостійної роботи здобувачів вищої освіти		50		

Методи навчання: Практичні методи – практичні заняття; наочні методи – метод демонстрацій; словесні методи - лекція, дискусія; доповіді; відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання – презентації.

Методи контролю (наводяться лише ті, які використовуються під час викладання освітнього компонента):

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; творчі завдання (презентація).

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Поточна навчальна діяльність (ПНД) здобувачів освіти контролюється викладачем академічної групи після засвоєння кожної теми дисципліни, виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ. Наприкінці семестру середній бал за ПНД викладачем кафедри переводиться у 200-бальну шкалу.

Таблиця

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для освітнього компонента, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5,00	200	4,30-4,31	172	3,60-3,61	144
4,97-4,99	199	4,27-4,29	171	3,57-3,59	143
4,95-4,96	198	4,24-4,26	170	3,55-3,56	142
4,92-4,94	197	4,22-4,23	169	3,52-3,54	141
4,90-4,91	196	4,19-4,21	168	3,50-3,51	140
4,87-4,89	195	4,17-4,18	167	3,47-3,49	139
4,85-4,86	194	4,14-4,16	166	3,45-3,46	138
4,82-4,84	193	4,12-4,13	165	3,42-3,44	137
4,8-4,81	192	4,09-4,11	164	3,40-3,41	136
4,77-4,79	191	4,07-4,08	163	3,37-3,39	135
4,75-4,76	190	4,04-4,06	162	3,35-3,36	134
4,72-4,74	189	4,02-4,03	161	3,32-3,34	133
4,7-4,71	188	3,99-4,01	160	3,30-3,31	132
4,67-4,69	187	3,97-3,98	159	3,27-3,29	131
4,65-4,66	186	3,94-3,96	158	3,25-3,26	130
4,62-4,64	185	3,92-3,93	157	3,22-3,24	129
4,60-4,61	184	3,89-3,91	156	3,20-3,21	128
4,57-4,59	183	3,87-3,88	155	3,17-3,19	127
4,54-4,56	182	3,84-3,86	154	3,15-3,16	126
4,52-4,53	181	3,82-3,83	153	3,12-3,14	125
4,50-4,51	180	3,79-3,81	152	3,10-3,11	124
4,47-4,49	179	3,77-3,78	151	3,07-3,09	123
4,45-4,46	178	3,74-3,76	150	3,05-3,06	122
4,42-4,44	177	3,72-3,73	149	3,02-3,04	121

4,40-4,41	176	3,70-3,71	148	3,00-3,01	120
4,37-4,39	175	3,67-3,69	147	Менше 3	Недостатньо
4,35-4,36	174	3,65-3,66	146		
4,32-4,34	173	3,62-3,64	145		

Залік – виставляється викладачем академічної групи наприкінці останнього заняття, при умові відсутності академічної заборгованості з лекційних та практичних занять і наявності середнього балу, який $\geq 3,00$ (за 4-бальною шкалою).

Загальна поточна діяльність визначається як середнє арифметичне балів ПНД, які переводяться у 200-бальну шкалу ЕСТС (табл.).

Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може набрати за вивчення дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 120.

Одержані здобувачем освіти бали викладач виставляє в індивідуальний план здобувача з відміткою «**зараховано**» та заповнює відомості успішності з дисципліни за формою У-5.03А.

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukcziyi-navchalnogo-proczesu/). Положення про порядок відпрацювання здобувачами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання здобувачами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

3.2 Питання до заліку:

1. Аналіз вартості хвороби.
2. Аналіз доходів і витрат підприємств сфери охорони здоров'я. Собівартість медичних послуг.
3. Взаємозв'язок між станом здоров'я населення та рівнем і якістю його життя.
4. Внутрішнє та зовнішнє середовище суб'єктів охорони здоров'я.
5. Дебіторська та кредиторська заборгованість.
6. Добір та експлуатація транспортних засобів, обладнання та інструментів.
7. Економіка охорони здоров'я як наука і предмет викладання.
8. Економічна сутність ринкових відносин у сфері охорони здоров'я.
9. Економічні, медичні та соціальні результати діяльності підприємств сфери охорони здоров'я.
10. Ефективність, результативність, економічність та екологічність у сфері сфери охорони здоров'я.
11. Закони економіки.
12. Земельні ресурси та вибір локації для розміщення закладу охорони здоров'я.
13. Історія та передумови виникнення економіки.
14. Класифікація видів планування.
15. Класифікація економічних ресурсів сфери охорони здоров'я.
16. Колективний договір.
17. Конкуренція на ринку медичних послуг.
18. Ліквідність, автономність, стійкість, плато- та кредитоспроможність підприємств сфери охорони здоров'я.
19. Медична реформа: проміжні наслідки та перспективи.
20. Мета, цілі, функції та значення сфери охорони здоров'я.
21. Методи економічного та фінансового аналізу.
22. Методи планування та прогнозування.

23. Методи проведення маркетингових досліджень.
24. Нематеріальні активи.
25. Оборотні засоби: складові та особливості використання.
26. Основи бізнес-планування.
27. Основні підходи до оплати праці медичних працівників.
28. Основні фонди: сутність, складові, залишкова вартість та амортизація.
29. Підприємництво: сутність і значення в умовах медичної реформи. Здоров'я – найважливіша людська потреба, індивідуальна та суспільна цінність.
30. Підприємство: риси, класифікація, правові основи функціонування.
31. Планування потреби в персоналі та його структура.
32. Порівняльна характеристика ринків.
33. Посадові інструкції. Інформаційні ресурси.
34. Реклама та стимулювання збуту медичних послуг.
35. Ремонт, реконструкція і експлуатація приміщень.
36. Ринкова вартість бізнесу (компанії).
37. Ринкові механізми та їхній вплив на формування потреб пацієнтів.
38. Ринок медичних послуг.
39. Рівні економіки.
40. Специфіка маркетингу медичних послуг.
41. Співпраця з НСЗУ.
42. Статутний капітал.
43. Стратегія подальшого розвитку підприємства сфери охорони здоров'я.
44. Стратегія подальшого розвитку сфери охорони здоров'я Харківської області.
45. Страхова медицина.
46. Сутність економіки і економічних відносин.
47. Сфера охорони здоров'я як складова національної економіки.
48. Типи економічних систем.
49. Трудові ресурси і кадровий потенціал.
50. Фінансові ресурси підприємств сфери охорони здоров'я.
51. Цінова стратегія підприємства сфери охорони здоров'я.
52. Ціноутворення та його особливості у сфері охорони здоров'я.
53. Штатні співробітники, сумісництво та суміщення.

3.3 Зміст освітнього компонента:

Тема 1 Вступ до економіки охорони здоров'я. Історія та передумови виникнення економіки. Типи економічних систем. Сутність економіки і економічних відносин. Рівні економіки. Економіка охорони здоров'я як наука і предмет викладання. Закони економіки. Підприємство: риси, класифікація, правові основи функціонування. Внутрішнє та зовнішнє середовище суб'єктів охорони здоров'я. Підприємництво: сутність і значення в умовах медичної реформи. Здоров'я – найважливіша людська потреба, індивідуальна та суспільна цінність. Взаємозв'язок між станом здоров'я населення та рівнем і якістю його життя. Сфера охорони здоров'я як складова національної економіки. Мета, цілі, функції та значення сфери охорони здоров'я. Економічна сутність ринкових відносин у сфері охорони здоров'я. Порівняльна характеристика ринків. Ринкові механізми та їхній вплив на формування потреб пацієнтів. Ринок медичних послуг. Конкуренція на ринку медичних послуг. Методи проведення маркетингових досліджень. Специфіка маркетингу медичних послуг. Реклама та стимулювання збуту медичних послуг.

Тема 2 Ресурсний потенціал суб'єктів сфери охорони здоров'я. Класифікація економічних ресурсів сфери охорони здоров'я. Статутний капітал. Земельні ресурси та вибір локації для розміщення закладу охорони здоров'я. Основні фонди: сутність, складові, залишкова вартість та амортизація. Ремонт, реконструкція і експлуатація приміщень. Добір та експлуатація транспортних засобів, обладнання та інструментів. Оборотні засоби: складові та особливості використання. Трудові ресурси і кадровий потенціал. Штатні співробітники, сумісництво та

суміщення. Основні підходи до оплати праці медичних працівників. Колективний договір. Посадові інструкції. Інформаційні ресурси. Нематеріальні активи. Фінансові ресурси підприємств сфери охорони здоров'я. Ринкова вартість бізнесу (компанії).

Тема 3 Аналіз діяльності та стратегії розвитку суб'єктів сфери охорони здоров'я. Методи економічного та фінансового аналізу. Економічні, медичні та соціальні результати діяльності підприємств сфери охорони здоров'я. Ефективність, результативність, економічність та екологічність у сфері сфери охорони здоров'я. Ціноутворення та його особливості у сфері охорони здоров'я. Аналіз доходів і витрат підприємств сфери охорони здоров'я. Собівартість медичних послуг. Аналіз вартості хвороби. Дебіторська та кредиторська заборгованість. Ліквідність, автономність, стійкість, плато- та кредитоспроможність підприємств сфери охорони здоров'я. Класифікація видів планування. Планування потреби в персоналі та його структура. Методи планування та прогнозування. Основи бізнес-планування. Цінова стратегія підприємства сфери охорони здоров'я. Стратегія подальшого розвитку підприємства сфери охорони здоров'я. Стратегія подальшого розвитку сфери охорони здоров'я Харківської області. Медична реформа: проміжні наслідки та перспективи. Співпраця з НСЗУ. Страхова медицина.

3.4 Індивідуальні завдання (ІЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу й завершується складанням підсумкового заліку. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми освітнього компонента, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних і практичних занять, охоплює декілька тем або зміст освітнього компонента в цілому.

Мета ІЗ. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту і розвиток навичок самостійної роботи.

Структура ІЗ:

- вступ – зазначається тема, мета й завдання роботи і основні її положення;
- теоретичне обґрунтування, виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;
- вказуються та коротко характеризуються методи роботи при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт;
- основні результати роботи та їх обговорення – подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо;
- висновки;
- список використаних джерел.

Порядок подання та захисту ІЗ:

1. Звіт про виконання ІЗ подається у вигляді реферату. Він повинен мати обсяг 10–16 сторінок тексту стандартного оформлення (розмір аркуша А4, шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, вирівнювання по ширині, між абзацні відступи – відсутні) і повністю розкривати зміст обраних питань.

2. ІЗ подається викладачу, який читає лекційний курс з даного освітнього компонента і приймає залік, не пізніше ніж за 2 тижні до дати його проведення.

3. Захист ІЗ відбувається на одному із семінарських занять, де здобувач вищої освіти репрезентує основні результати дослідження (до 5 хв.) та відповідає на питання за даною проблематикою.

4. Оцінка за ІЗ (максимум – 10 балів) є обов'язковою складовою підсумкової оцінки з освітнього компонента.

Невідповідність змісту, занадто великий/малий обсяг роботи, невідповідність формальним вимогам до оформлення, відсутність переліку використаних джерел або його неправильне

оформлення, недостатня структурованість роботи, невчасне подання роботи на перевірку є підставами для зниження оцінки чи повернення роботи на доопрацювання.

3.6 Правила оскарження оцінки

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів вищої освіти ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 30.09.2020 р. № 35/2020) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf) дозволяє уникнути конфліктів під час оскарження здобувачами вищої освіти результатів підсумкового контролю. Подання заяви про апеляцію здійснюється здобувачем вищої освіти особисто у письмовій формі не пізніше наступного робочого дня після оголошення результатів складання підсумкового контролю. Здобувач вищої освіти подає заяву до деканату. Декан реєструє заяву у навчально-методичному відділі та надає на підпис ректору. Готує проект наказу про склад апеляційної комісії, повідомляє здобувачу вищої освіти дату та місце засідання апеляційної комісії. Якщо здобувач вищої освіти бажає додати до заяви додаткові документи, то він повинен це зробити під час подання заяви (письмові роботи додатково не надаються). Заяву розглядають не пізніше двох наступних робочих днів після її подання в присутності здобувача вищої освіти. У випадку відсутності здобувача вищої освіти секретарем комісії у протоколі засідання має зробити відповідний запис. Результати апеляції оголошуються здобувачу освіти відразу після закінчення розгляду його заяви. Здобувач вищої освіти особисто робить запис у протоколі засідання апеляційної комісії про отримання результатів розгляду його справи.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Відповідно до діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>), здобувачі вищої освіти мають отримати оцінку за кожною темою освітнього компоненту. Регламентовано порядок ліквідування академічної заборгованості (наказ ректора ХНМУ від 26.12.2019 р. № 533) та Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (наказ ректора ХНМУ від 30.09.2020 р. № 36/20) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf). Важливо дотримуватися Кодексу корпоративної етики ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/golovna/pro-nas/kodeks-korporatyvnoyi-etyky/>). ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються здобувачам вищої освіти або співробітникам ХНМУ, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість в опануванні освітнього компонента. Вітається творчий підхід у різних його проявах. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Успішне опанування освітнього компонента вимагає дотримання засад академічної доброчесності. Відповідно до ст.42 Закону України «Про освіту» та Закону України «Про вищу освіту», враховуючи рекомендації НАЗЯВО (від 29.10.2019 р. протокол № 11) в ХНМУ запроваджено систему розвитку академічної доброчесності, основні положення якої розміщено на сайті ЗВО: Кодекс академічної доброчесності ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2019 р. № 305) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/kodex_ad.pdf); Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті (наказ ректора ХНМУ від 02.07.2020 р. № 165) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf); Положення про Комісію з доброчесності, етики та

управління конфліктами ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 02.07.2020 р. № 165) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf); Положення про порядок перевірки у Харківському національному медичному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2020 р. № 195); Положення про підготовку та захист магістерських робіт студентів, які здобувають ступінь вищої освіти «магістр» у ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2019 р. № 371) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_magistr.pdf). Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. ХНМУ підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор, 2016. 378 с.
2. Економіка і бізнес: підручник / за ред. Л.Г. Мельника, О.І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
3. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.
4. Економіка підприємства: навчальний посібник / С.М. Рогач, Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк та ін. 2-ге вид. Київ: «ЦП «КОМПРИНТ»». 2018. 392 с.
5. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л.Г. Ліпич. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 768 с.
6. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. Л.Л. Ковальської, І.В. Кривов'язюка. Київ: Кондор, 2020. 700 с.
7. Економіка підприємства: підручник: у 3 ч. Ч. 1 / за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ: ДТЕУ, 2022. 432 с.
8. Соціальна медицина, громадське здоров'я: навчальний посібник: у 4 т. / за заг. ред. В.А. Огнєва. Харків: Вид-во ХНМУ, 2023. Т. 4. Економіка охорони здоров'я. 355 с.

Допоміжна

1. Карпюк Г.І. Основи підприємництва: навчальний посібник. 2021. 108 с.
2. Мельниченко О.А., Лобойко К.М., Старусева В.В. Концептуальні засади стратегії подальшого розвитку обласної клінічної лікарні. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. № 5. С. 96–108.
3. Мельниченко О.А., Овчарова Ж.М. Стратегія подальшого розвитку сфери охорони здоров'я Харківської області як засіб публічного реагування. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 4. С. 418–430.
4. Мельниченко О.А., Овчарова Ж.М., Лобойко К.М., Макарова В.І. Пропаганда турботи про власне здоров'я як засіб публічного реагування на виклики сьогодення. *Вісник післядипломної освіти. (Серія: Соціальні та поведінкові науки. Управління та адміністрування)*. 2024. Вип. 27. С. 143–158.
5. Мельниченко О.А., Семененко С.В. Складові якості первинної медичної допомоги населенню як об'єкти публічного управління. *Вісник післядипломної освіти. (Серія: Соціальні та поведінкові науки. Управління та адміністрування)*. 2024. Вип. 28. С. 235–245.

6. Мельниченко О.А., Сокол К.М., Удовиченко Н.М., Кравченко Ж.Д., Ємченко В.І. Конкретизація переліку суб'єктів ринку стоматологічних послуг як складової методологічного забезпечення публічного управління розвитком стоматології. *Питання експериментальної та клінічної стоматології*. 2019. Вип. 14. С. 156–161.
7. Мельниченко О.А., Удовиченко Н.М. Методи та засоби публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. (Серія: Державне управління)*. 2018. № 1. С. 154–162.
8. Надюк З.О. Державне регулювання ринку медичних послуг в Україні: монографія. Запоріжжя, 2008. 296 с.
9. Основи підприємництва: підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. 492 с.
10. John G. Stenbeck, Lauren E. Mix. Enterprise Agility in Healthcare: Candid Case Studies of Successful Organizational Transformations. 2019. 98 p.
11. Mayzell M.D. The Resilient Healthcare Organization. How to Reduce Physician and Healthcare Worker Burnout. Productivity Press, 2021. 204 p.
12. Melnychenko O., Chovpan G., Udovychenko N., Muratov G., Kravchenko Zh., Rohova O., Kutuzyan Zh. The medical reform: realities and prospects for Ukraine. *Wiadomosci Lekarskie*. 2021. Vol. LXXIV. Is. 5, May. P. 1208–1212.
13. Melnychenko O., Ovcharova Zh. Current challenges in the healthcare sector and respective response measures. *Wiadomosci Lekarskie*. 2024. Vol. LXXVII. Is. 4, April. P. 859–862.
14. Ralf Wilden, Massimo Garbuio, Federica Angeli, Daniele Mascia. Entrepreneurship in Healthcare. 2018. 282 p.
15. Steve Hoeft, Robert W. Pryor. The Power of Ideas to Transform Healthcare: Engaging Staff by Building Daily Lean Management Systems. 2016. 422 p.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету. URL: <http://libr.knmu.edu.ua/index.php/biblioteki>
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Національна наукова медична бібліотека України. URL: <http://www.library.gov.ua>
4. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті. (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf)

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями та дискримінацією у ХНМУ (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf)

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення здобувачами вищої освіти ХНМУ окремих освітніх компонентів понад обсяг навчального плану (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf)

Положення про визнання результатів неформальної освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv-1.pdf)

Документи щодо поширення інклюзивної освіти в ХНМУ (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk)